

ЗНАЧЕННЯ АГРОЕКОТУРИЗМУ У ФОРМУВАННІ ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ В РЕСПУБЛІЦІ БІЛОРУСЬ

Гончарук Н.О.,

доцент кафедри економіки та управління,
Інститут підприємницької діяльності, м.Мінськ, Республіка Білорусь
e-mail: natalliahancharuk1976@gmail.com

На підставі аналізу визначень туристської дестинації можна зробити висновок, що понятійний апарат може бути структурований по двох категоріях: дестинації як географічної зони, і дестинації як об'єкту маркетингу. Географічна категорія збирає всі дефініції, що включають територіальну спрямованість і наявність туристичних ресурсів. Маркетингова категорія розглядає визначення, в яких туристська дестинації виступає предметом маркетингових компаній для залучення туристів і реалізації туристичних послуг, таким чином формуючи туристичний бренд подорожі. При цьому обидві категорії взаємопов'язані між собою і не можуть існувати поодиноці при розгляді їх через призму туристичних дестинацій.

При аналізі туристських дестинацій Республіки Білорусь, варто відмітити наявність різних рівнів формування дестинацій. Згідно А.І. Тарасенко [1] туристські дестинації поділяються залежно від охоплення території – від континенту до підприємства. На підставі приналежності до певного рівня за охопленням території, туристська дестинації відповідає різним типам економічних систем. Дану відповідність представлено в табл. 1.

Дана типізація сприяє поглибленому аналізу і структурованому дослідженню туристських дестинацій в Республіці Білорусь. Республіка Білорусь як національна туристична дестинації має низку переваг, що визначають популярність сфери туризму в країні.

Таблиця 1

Типи туристських дестинацій і їх відповідність типам економічних систем

Тип дестинації за охопленням території	Тип дестинації як економічної системи
Континент, міжнародний регіон	Міжнародний
Країна	Національний
Регіон країни	Регіональний
Місцевість (місто, курорт)	Локальний
Атракційний пункт	Точковий

Джерело: представлено автором на підставі даних [1]

До цих переваг відносяться:

- 1) вигідне географічне положення;
- 2) наявність транс'європейських транспортних магістралей і туристичної інфраструктури;

3) численні пам'ятники історії і культури, розташовані практично по всій території Білорусі;

4) реалізація державних програм з розвитку туризму та інвестиційних проектів республіканського і регіонального значень;

5) просування позитивного іміджу «Спортивної Білорусі» на міжнародній арені, розвиток спортивної інфраструктури, збільшення кількості проведених міжнародних спортивних заходів;

6) розвиток системи закладів охорони здоров'я та санаторно-курортного лікування, відкриття об'єктів європейського і світового рівня;

7) збереження природних ландшафтів Білорусі, багатство флори і фауни.

У країні функціонує кілька різновидів туризму: агроекотуризм, медичний, освітній, спортивний, екологічний, мисливський, промисловий, екскурсійний.

Серед вищезазначених найбільшою популярністю користується сфера агроекотуризму. Про це свідчить зростання числа суб'єктів даної сфери. Крім того, агроекотуризм розглядається як один із пріоритетних напрямків розвитку туристичної сфери на період з 2021-2025 рр. в національній стратегії розвитку Республіки Білорусь до 2030 року. За даними Статистичного комітету Республіки Білорусь, тільки в 2019 р. було зареєстровано 2 760 суб'єктів агроекотуризму, що відображає зростання на 29% в порівнянні з показниками 2015 р. [2].

Також варто відзначити зростання чисельності туристів, що обслуговувались суб'єктами агроекотуризму. У 2019 р. цей показник сягнув 514 800 осіб, що в порівнянні з 2015 р. демонструє приріст на 48%. Наявність конкурсної основи надає можливості для існування здорової конкуренції серед дестинацій і формування унікальних пропозицій на ринку агроекотуризму.

Повертаючись до питання типізації дестинацій, на регіональному рівні виділяється 6 туристських дестинацій відповідно до областей Республіки Білорусь (Брестська, Вітебська, Гродненська, Гомельська, Мінська, Могильовська). Дані агреговані туристські центри містять в собі як локальні, так і точкові туристські дестинації. Розглядати регіональні туристські дестинації через призму агроекотуризму доцільно, так як в кожній області є свої регіональні фактори, що впливають на розвиток сфери агротуризму. Важливим стимулюючим фактором є розвинена транспортна мережа в областях-лідерах за чисельністю агросадиб.

Для регіональної туристської дестинації Мінської області факторами розвитку агроекотуризму є ємність ринку (населення понад 2 мільйони осіб), а також велика кількість агроосель (станом на 2019 р. – 891 суб'єкт агроекотуризму функціонував в Мінській обл., у порівнянні йде Вітебська обл., на частку якої припадає 647 суб'єктів агроекотуризму [2]).

Розглядаючи Брестську область як регіональну туристичну дестинацію, ми відзначаємо її кліматичну привабливість для туристів, а також наявність знаменитого Національного парку «Біловезька пуца». Саме завдяки даним привілеям дестинації, на її територію припадає більший потік екскурсантів (780 500 осіб в 2019 р.) в порівнянні з іншими областями, при цьому кількість суб'єктів агроекотуризму становить – 423 [2].

Вітебська обл. є родоначальницею агроекотуризму, саме тут в 2003 р. з'явилися перші сільські садиби. Варто відзначити головні атракційні пункти Вітебської обл.: Національний парк «Бориславські озера» і Березинський біосферний заповідник. Примітно, що із загального числа туристів, що припадають на Вітебську обл. (в 2019 р. 207400 осіб), які відвідали готелі і турпідприємства Браславщини, склали понад 85%. Дані показники розраховувалися без урахування статистики агросадіб, яких в районі близько 300, з місцями для розміщення – понад 2 000 осіб; і турстоянок, на яких одноразово можуть відпочивати, – понад 1 000 осіб [2].

Для Гродненської області характерна наявність великої кількості збережених пам'яток історії та культури. Атракційні пункти Замковий комплекс «Мир» і Геодезична Дуга Струве включені в список Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Згідно зі статистичними даними, Гродненська регіональна дестинація знаходиться на 5-му місці за кількістю туристів (214 500 осіб в 2019 р.), проте число об'єктів агроекотуризму становить 339 [2].

Могилевська туристська регіональна дестинація може похвалитися великою кількістю історичних пам'яток, замків, а також палацово-паркових комплексів. На сьогодні серед найбільш знаменитих атракційних пунктів виділяють: Палацово-парковий комплекс в Жилич, Биховський замок і Бобруйська фортеця. Станом на 2019 р. кількість туристів і екскурсантів, які відвідали Могилевську обл., склала 123 600 осіб, що відображає приріст на 75% в порівнянні з показником 2015 р. Кількість об'єктів агроекотуризму в 2019 р. – 229.

Серед атракційних пунктів Гомельської регіональної дестинації варто відзначити Національний парк «Прип'ятський», який носить статус ключової орнітологічної території Республіки Білорусь. Таким чином, за підсумками 2019 р., Гомельська регіональна дестинація привернула близько 95 200 осіб, що на 70% більше, ніж у 2015 р. За кількістю об'єктів агроекотуризму область знаходиться на останньому місці – 171 об'єкт, при цьому їх кількість скоротилася в порівнянні з 2015 р, що є нетиповим.

Однак особливу роль на сьогодні набуває розвиток дестинацій за рахунок посилення позицій агроекотуризму, коли в умовах пандемії коронавірусу експорт туристичних послуг дуже сильно сповільнився. В таких умовах розвиток послуг агроекотуризму для цілей внутрішнього ринку набуває великого значення. Відкладений попит на туристичні послуги формує потреби у жителів Республіки Білорусь в подорожах всередині країни. Таким чином, з'являється значний потенціал розвитку внутрішнього туризму в умовах ослаблення туристичного ринку з в'їзного напрямку.

Список використаних джерел:

1. Тарасенко А.І. Оцінка конкурентоспроможності національної туристичної дестинації Республіки Білорусь. Білоруський економічний журнал. 2018. №2. С. 139-151.
2. Туризм і туристичні ресурси в Республіці Білорусь. Національний статистичний комітет Республіки Білорусь. Мінськ, 2020. 30 с.